A-ENGLANNIN YO-KIRJOITELMA: NÄIN SAAT VIESTISI PERILLE!

- **10 käytännön ohjetta kokelaalle – YTL:n arviointikriteerien ja arvosteltujen maamerkkikirjoitelmien pohjalta**
- **Kirjoitelmasi tärkein ominaisuus ei ole hieno sanasto, vaikea kielioppi eikä virheettömyys. Tärkeintä on VIESTINNÄLLISYYS.**
- **Se tarkoittaa, että lukija ymmärtää helposti, mitä haluat sanoa, ja tekstisi toteuttaa juuri sen tehtävän, joka sinulle annettiin.**

YTL arvioi kirjoitelmaasi viiden kriteerin perusteella. Ne ovat tärkeysjärjestyksessä:

1. **Viestinnällisyys – Välittyykö tehtävänannon mukainen viesti selkeästi ja luontevasti?**
2. **Sisältö ja aiheen käsittely – Onko sinulla asiaa? Käsitteletkö aihetta monipuolisesti?**
3. **Rakenne – Eteneekö teksti loogisesti? Sopiko se pyydettyyn tekstilajiin?**
4. **Kielellinen laajuus – Onko sanasto ja ilmaisu monipuolista, luontevaa ja tilanteeseen sopivaa?**
5. **Kielellinen tarkkuus – Hallitsetko kieliopin ja sanaston? Häiritsevätkö virheet ymmärtämistä?**

- **Nämä eivät ole viisi erillistä pistelokeroa. Arvioinnissa ratkaisee tekstin kokonaistoimivuus, ennen kaikkea viestinnällisyys.**

10 ohjetta onnistuneeseen kirjoitelmaan

1. LUE OHJANTA – ja tee täsmälleen se, mitä pyydetään.

Alleviivaa tehtävänannon toimintaa ohjaavat sanat: describe, discuss, explain, compare, argue, suggest, give reasons. Selvitä, kenelle kirjoitat, miksi ja missä roolissa.

Jos pyydetään etuja ja haittoja, käsittele molemmat. Jos pyydetään puhetta, kirjoita puhe. Jos pyydetään omaa kantaa, kerro se ja perustele.

Hyvä englanti väärästä aiheesta ei ole hyvä vastaus.

2. PÄÄTÄ ENSIN, MITÄ HALUAT SANOA.

Ennen kirjoittamista mieti, mikä on tekstisi pääviesti. Valitse kaksi tai kolme ajatusta, jotka tukevat sitä. Älä kirjoita kaikkea, mitä aiheesta satut tietämään.

Hyvä teksti ei ole tietopaketti. Se on harkittu viesti lukijalle.

3. ANNA JOKAISELLE KAPPALEELLE TEHTÄVÄ.

Toimiva perusrakenne on:

- **Aloitus: johdata aiheeseen ja osoita, mistä on kysymys.**
- **Käsittely: esitä pääajatuksesi, perustele ja havainnollista.**
- **Lopetus: kokoa ajatuksesi tai vie ne luontevaan päätökseen.**

Kappaleenvaihto kertoo lukijalle, että siirryt seuraavaan ajatukseen. Älä tee kirjoitelmastasi yhtä tekstimassaa.

4. VIE ASIAA ETEENPÄIN JOKAISELLA LAUSEELLA.

Vältä mitäänsanomattomia yleislauseita, jotka sopisivat melkein mihin tahansa aiheeseen.

Heikko: This is a very important issue in today's society.

Parempi: Many teenagers struggle to concentrate because their phones constantly compete for their attention.

Jälkimmäinen kertoo jotakin konkreettista. Lukija saa uutta tietoa.

5. PERUSTELE – ÄLÄ VAIN VÄITÄ.

Pelkkä mielipide ei ole argumentti.

I think social media is harmful.

Entä sitten? Miksi?

Social media can damage teenagers' self-esteem because they constantly compare themselves with carefully edited images of other people's lives.

Nyt väitteellä on perustelu. Lisää tarvittaessa esimerkki tai seuraus.

6. KIRJOITA LUONTEVAA ENGLANTIA, ÄLÄ KÄÄNNÄ SUOMEA SANASTA SANAAN.

Yleinen ja osuva ilmaus on parempi kuin hienolta näyttävä mutta kömpelö sanavalinta.

Käytä englannille ominaisia verbejä, sanayhdistelmiä ja rakenteita. Älä kuitenkaan tunge tekstiin ulkoa opeteltuja idiomeja vain osoittaaksesi osaamistasi.

Hyvä kieli kuulostaa englannilta, ei englanniksi käännetyltä suomelta.

7. VAIHTELE LAUSERAKENTEITA, MUTTA PIDÄ AJATUS SELKEÄNÄ.

Älä kirjoita pelkkiä lyhyitä päälauseita. Yhdistä ajatuksia esimerkiksi sanoilla **although, because, while, whereas, which, if ja therefore.**

Älä kuitenkaan rakenna niin pitkiä virkkeitä, että lukija kadottaa ajatuksen. Vaihtelu on hyväksi, monimutkaisuus ei ole itseisarvo.

8. KIRJOITA OMALLA ÄÄNELLÄSI.

Omakohtaiset kokemukset, tarkat havainnot, konkreettiset esimerkit ja harkitut näkökulmat tekevät tekstistä kiinnostavan.

Omaperäisyys ei tarkoita erikoisia sanoja. Tavallisestakin aiheesta voi sanoa jotakin tuoretta.

Muista silti tekstilaji: henkilökohtainen kokemus sopii joihinkin tehtäviin paremmin kuin toisiin.

9. ÄLÄ ANNA VIRHEIDEN RIKKOA VIESTIÄ.

Yksittäinen kielioppivirhe ei tuhoa hyvää kirjoitelmaa. Maamerkkiteksteissä jopa 94 pisteen vastaus sisältää virheitä.

Sen sijaan jatkuvat virheet, väärät sanavalinnat ja puutteelliset lauserakenteet tekevät tekstistä raskaan lukea.

Tarkista erityisesti verbimuodot, artikkelit, prepositiot, sanajärjestys, oikeinkirjoitus ja virkkeiden rajat.

10. LUE VALMIS TEKSTI LUKIJAN SILMIN.

Kysy itseltäsi:

- **Vastasinko varmasti kaikkiin tehtävänannon vaatimuksiin?**
- **Ymmärtääkö lukija pääajatukseni ilman arvailua?**
- **Eteneekö kirjoitelma loogisesti alusta loppuun?**
- **Onko jokaisella kappaleella ja lauseella tarkoitus?**
- **Voisinko sanoa jonkin asian yksinkertaisemmin ja luontevammin?**

Muista myös merkkimäärä: 700–1 300 merkkiä ilman välilyöntejä ja rivinvaihtoja. Ylärajan ylityksestä vähennetään 9 pistettä heti ensimmäisestä ylimenevästä merkistä. Alarajan alituksesta ei tehdä erillistä vähennystä, mutta se heikentää mahdollisuuksia korkeisiin pisteisiin.

Mitä maamerkkikirjoitelmat opettavat?

YTL:n julkaisemissa arvostelluissa esimerkeissä näkyy hyvin, miksi selkeys ja tehtävänannon toteuttaminen ratkaisevat.

Pisteet ja maamerkkiteksti	Mitä opimme?
94 p. – Climate change – reality or myth?	**Monipuolinen sisältö, luonteva ilmaisu ja selkeä rakenne nostavat arvosanaa, vaikka tekstissä on pieniä virheitä.**
84 p. – Ghost story	**Helposti seurattava, johdonmukainen kertomus toimii hyvin, vaikka kieli on paikoin yksinkertaista.**
74 p. – Does the end justify the means?	**Tehtävänanto täyttyy ja viesti välittyy, mutta niukka argumentointi ja hajanaisuus rajoittavat pisteitä.**
64 p. – My first driving lesson	**Lukija ymmärtää kertomuksen virheistä huolimatta, mutta lukeminen vaatii jo työtä.**
54 p. – My first driving lesson	**Puutteelliset lauserakenteet pakottavat lukijan arvailemaan. Kokonaisajatus välittyy, mutta viesti katkeilee.**

uudet_maamerkit _EAK23_fi.docx+3

Erityisen opettavainen on maamerkkikirjoitelma Beat plastic pollution. Sen sisältö, rakenne ja kieli arvioitiin 99 pisteen arvoisiksi. Lopullinen pistemäärä jäi kuitenkin 88 pisteeseen, koska teksti ylitti merkkirajan (−9 p.) eikä täysin toteuttanut pyydetyn yleisönosastokirjoituksen muotovaatimuksia (−2 p.).

Siis: erittäin hyväkään englanti ei korvaa tehtävänannon noudattamista.

(uudet_maamerkit _EAK23_fi.docx)

Mitä piste-erot tarkoittavat käytännössä?

99–94

Erittäin sujuva, luonteva ja onnistunut viesti. Sisältö on monipuolista ja ilmaisu vahvaa.

84

Selkeä ja toimiva kokonaisuus, jota lukijan on helppo seurata.

74

Viesti välittyy pääosin hyvin, mutta sisällössä tai rakenteessa on kehittämistä.

64

Viesti välittyy, vaikka lukija joutuu paikoin ponnistelemaan.

54

Viestin ymmärtäminen vaatii jo arvailua, eikä se välity kaikissa kohdissa.

44 tai alle

Viestin välittymisessä, sisällössä ja rakenteessa on vakavia puutteita.

Tiivistetty opiskelijalle YTL:n arviointitaulukosta. Pisterajat kuvaavat kokonaisarviointia, eivät yksittäisiä virhemääriä.

Muista tämä koesalissa

WRITE TO COMMUNICATE, NOT TO IMPRESS.

- **Kirjoita välittääksesi ajatuksia, älä esitelläksesi kielitaitoasi.**
- **Hyvän kirjoitelman tunnistaa siitä, että lukijan ei tarvitse pysähtyä miettimään, mitä kirjoittaja oikein tarkoittaa. Lukeminen sujuu, ajatukset etenevät ja teksti täyttää tehtävänsä.**
- **Kun onnistut tässä ja käytät samalla monipuolista, luontevaa ja riittävän tarkkaa englantia, olet hyvän pistemäärän jäljillä.**

Alkuperäiset YTL:n aineistot

- **A-englannin arvostellut maamerkkikirjoitelmat (PDF)**
- **YTL:n kielikokeiden määräykset ja kirjoitelmien arviointikriteerit**